

ΑΝΙΣΩΣΕΙΣ

A. Ανισώσεις 1^{ου} Βαθμού.

Λύσεις της ανίσωσης $ax+\beta>0$

$$ax+\beta>0 \Leftrightarrow ax > -\beta$$

$\alpha>0$	$\alpha<0$	$\alpha=0$	
Αληθεύει για $x > -\frac{\beta}{\alpha}$	Αληθεύει για $x < -\frac{\beta}{\alpha}$	$\beta>0$	$\beta<0$
		Αληθεύει για κάθε $x \in \mathbb{R}^*$	Αδύνατη

Λύσεις της ανίσωσης $ax+\beta<0$

$$ax+\beta<0 \Leftrightarrow ax < -\beta$$

$\alpha>0$	$\alpha<0$	$\alpha=0$	
Αληθεύει για $x < -\frac{\beta}{\alpha}$	Αληθεύει για $x > -\frac{\beta}{\alpha}$	$\beta>0$	$\beta<0$
		Αδύνατη	Αληθεύει για κάθε $x \in \mathbb{R}^*$

Μεθοδολογία

Για να επιλύσουμε μια ανίσωση πρώτου βαθμού με έναν άγνωστο, ακολουθούμε την παρακάτω διαδικασία:

- Αν υπάρχουν κλάσματα κάνουμε απαλοιφή παρονομαστών πολλαπλασιάζοντας όλους τους όρους της ανίσωσης με το θετικό Ε.Κ.Π των παρονομαστών.
- Κάνουμε τις πράξεις.
- Χωρίζουμε γνωστούς από αγνώστους. Οι άγνωστοι στο πρώτο μέλος και οι γνωστοί στο δεύτερο. Όταν μεταφέρουμε έναν όρο από μέλος σε μέλος του αλλάζουμε πρόσημο.
- Κάνουμε αναγωγή ομοίων όρων.
- Διαιρούμε με τον συντελεστή του αγνώστου αν $\alpha \neq 0$ και διακρίνουμε περιπτώσεις αν $\alpha=0$.

ΠΡΟΣΟΧΗ !!! Όταν διαιρούμε τα μέλη της ανίσωσης με **αρνητικό αριθμό** αλλάζουμε ταυτόχρονα και τη φορά της ανίσωσης.

Για να λύσουμε ένα σύστημα ανισώσεων ή να τις συναληθεύσουμε όπως λέμε :

- Λύνουμε κάθε μια χωριστά.
- Παριστάνουμε τις λύσεις τους στην ευθεία των πραγματικών αριθμών και από εκεί προσδιορίζουμε τις κοινές τους λύσεις.

Ασκήσεις Ανάπτυξης

1. Να λύσετε τις ανισώσεις:

$$i) \frac{x-3}{2} - x + 1 \leq \frac{2x-1}{4} \quad ii) \frac{x+2}{3} - \frac{x+1}{2} \geq \frac{3x+1}{6} + x \quad iii) \frac{x+2}{3} - \frac{5-2x}{6} < \frac{2x-1}{3}$$

$$iv) \frac{5}{6} \frac{10-x}{2} - \frac{x-8}{2} > \frac{2}{3} \frac{x+15}{3} - 2x + 1$$

2. Να συναληθεύσετε τις ανισώσεις:

$$\begin{cases} \frac{x}{2} + 1 > \frac{8-x}{6} \\ \frac{x-1}{2} + \frac{x-2}{3} < \frac{x-1}{4} \end{cases}$$

3. Να γράψετε με μορφή διαστήματος το σύνολο λύσεων των παρακάτω ανισώσεων:

$$i) -3 < 2(3-x) + 5 \leq 9 \quad ii) -12 \leq 3(x+3) - 2(2x+1) < 24 \quad iii) 2(x-2) < 3(x-1) < 2x-1 \quad iv) 4(2x-1) < 6(x+1) < 3(1-3x).$$

4. Να λυθεί η ανίσωση $\lambda x + 2 > 2\lambda^2 + x$ όταν το λ διατρέχει το $\mathbb{R}$.

Β. Ανισώσεις με Απόλυτες τιμές.

Από τις ιδιότητες των απολύτων τιμών έχουμε :

$$|x| < \rho \Leftrightarrow -\rho < x < \rho \quad \text{και} \quad |x| > \rho \Leftrightarrow x < -\rho \quad \text{ή} \quad x > \rho$$

Ασκήσεις Ανάπτυξης

1. Να λυθούν οι ανισώσεις:

α) $|2x + 1| < 3$ β) $|3x - 11| < -\frac{7}{3}$ γ) $|5x + 3| < 0$ δ) $|x - 3| > 5$ ε) $|x - 3| > -1$

2. Να λυθούν οι ανισώσεις:

α) $|x + 2| \leq 0$ β) $|x + 2| < 0$ γ) $|x + 2| > 0$ δ) $|x + 2| \geq 0$

3. Να λυθούν οι ανισώσεις:

α) $\frac{2|3-x|-1}{3} - |3-x| > \frac{|3-x|-8}{3} + 1$ β) $\frac{2|3x-2|+4}{4} - \frac{6-|3x-2|}{2} > \frac{|2-3x|}{3} - 2$

4. Να λυθούν οι ανισώσεις :

α) $1 < |x| < 3$ β) $1 \leq |2x - 1| < 3$ γ) $-2 \leq |x| \leq 5$ δ) $0 < |x + 1| < 1$ ε) $-3 \leq |2 + 3x| \leq 0$

5. Να λυθούν οι ανισώσεις :

i. $\|x| - 2| \leq 1$ ii. $|3 - |x|| \geq 2$ iii. $|2 - |x|| \leq 3$
 iv. $\|x| - 1| \geq 2$ v. $\|x + 1| - 4| < 3$ vi. $\|1 + 2x| - 1| > 2$

6. Να λύσετε τις ανισώσεις:

i. $|x - 2| > |x + 1|$ ii. $|2x - 3| < |1 - 2x|$ iii. $2|x + 1| \geq |2x + 1|$

7. Να λύσετε την ανίσωση $d(x,2) - d(x,3) < -1$.

8. Να λύσετε την ανίσωση $|x - 2| + |x + 3| \leq 4 - x$

9. Δίνεται η εξίσωση $x^2 - \lambda x + 4 = 0$ (1), με $\lambda \in \mathbb{R}$.

i) Αν ρ_1, ρ_2 είναι ρίζες της (1), να υπολογίσετε τις παραστάσεις $S = \rho_1 + \rho_2$ και $P = \rho_1 \rho_2$

ii) Να λύσετε την ανίσωση $|Sx - (\lambda - 1)x| \leq P$.

10. Δίνεται η παράσταση $f(x) = \sqrt{|x-2|-3} - \sqrt{8-|3-x|}$.

i. Να βρείτε τις τιμές του $x \in \mathbb{R}$ για τις οποίες ορίζεται η $f(x)$ και να τις γράψετε με μορφή ένωσης διαστημάτων.

ii. Στο σύνολο αυτό να λύσετε την εξίσωση $f(x) = 0$.

Γ. Ανισώσεις 2^{ου} Βαθμού.

Γ₁ Μορφές τριωνύμου

Πίνακας με την μορφή τριωνύμου

$$f(x)=\alpha x^2+\beta x+\gamma, \alpha \neq 0$$

Πρόσημο Δ	Μορφές τριωνύμου
Δ>0	$f(x)=\alpha(x-x_1)(x-x_2)$
Δ=0	$f(x)=\alpha\left(x+\frac{\beta}{2\alpha}\right)^2$
Δ<0	$f(x)=\alpha\left[\left(x+\frac{\beta}{2\alpha}\right)^2+\frac{ \Delta }{4\alpha^2}\right]$

Ασκήσεις Ανάπτυξης

- Να παραγοντοποιήσετε τις παραστάσεις:
  - $(x+y)^2-3(x+y)+2$
  - $2(x-2y)^2-(x-2y)-1$
  - $2x^2-|x|-1$
- Να βρείτε το λ ώστε το τριώνυμο $x^2-(2\lambda-1)x+\lambda^2+1$
  - Να αναλύεται σε γινόμενο δυο πρωτοβαθμίων παραγόντων.
  - Να είναι τέλειο τετράγωνο.
  - Να μην αναλύεται σε γινόμενο πρωτοβαθμίων παραγόντων.

Γ₂ Πρόσημο τιμών τριωνύμου.

- Δ>0 και x_1, x_2 ($x_1 < x_2$) οι ρίζες του τριωνύμου

x	$-\infty$	x_1	x_2	$+\infty$	
Πρόσημο του $\alpha x^2+\beta x+\gamma$	Πρόσημο του α	0	Πρόσημο του -α	0	Πρόσημο του α

- Δ=0 και $x_0=-\frac{\beta}{2\alpha}$ η διπλή ρίζα του τριωνύμου.

x	$-\infty$	$-\frac{\beta}{2\alpha}$	$+\infty$
Πρόσημο του $\alpha x^2+\beta x+\gamma$	Πρόσημο του α	0	Πρόσημο του α

- Δ<0

x	$-\infty$	$+\infty$
Πρόσημο του $\alpha x^2+\beta x+\gamma$	Πρόσημο του α	

Γ₃ Ανισώσεις της μορφής $\alpha x^2+\beta x+\gamma>0$ ή $\alpha x^2+\beta x+\gamma<0$

- Να βρεθούν οι τιμές του $x \in \mathbb{R}$ για τις οποίες ορίζεται η παράσταση $g(x)=\sqrt{-x^2+4x+5}$
- Να βρεθεί το λ ώστε η παράσταση $(\lambda+1)x^2-2(\lambda-1)x+3(\lambda-1)$ να είναι αρνητική για κάθε $x \in \mathbb{R}$.
- Να βρείτε τις τιμές του λ για τις οποίες οι παρακάτω εξισώσεις έχουν ρίζες πραγματικές και άνισες.
  - $(\lambda+2)x^2-2(1-\lambda)x+1=0, \lambda \neq -2,$
  - $\lambda x^2+\lambda x=3x+2-\lambda, \lambda \neq 0.$
- Δίνεται η εξίσωση $x^2-2\lambda x+3\lambda-2=0$. Να διερευνηθεί ως προς το είδος των ριζών της για τις διάφορες τιμές του $\lambda \in \mathbb{R}$.
- Να δείξετε ότι η εξίσωση $x^2-(\lambda-1)x-\lambda-1=0$ έχει δυο ρίζες πραγματικές και άνισες για κάθε $\lambda \in \mathbb{R}$
- Να βρείτε τις τιμές του λ, ώστε η ανίσωση $(\lambda-1)x^2-\lambda x+\lambda>0, \lambda \neq 1$ να αληθεύει, για κάθε $x \in \mathbb{R}$.
- Δίνεται η πραγματική συνάρτηση: $f(x)=\sqrt{|x^2+8x+9|}-24$ Ποιο είναι το πεδίο ορισμού της;
- Να λυθεί η ανίσωση $x^2-5|x|+4<0$

Γ₄ Ανισώσεις της μορφής A(x) · B(x) · ... · Φ(x) > 0 (< 0)

9. Να λυθούν οι ανισώσεις:

- α) $(x^2 - 7x + 12)(x^2 - 5x + 6)(x^2 + 2x + 6) \geq 0$ β) $(3x^3 - x^2)(x^2 - x + 1) < 0$ α) $(x - 1)(x^2 - 3x + 2)(x^2 + x + 1) < 0$
 γ) $x^2(3 - x^2) < 0$ ζ) $3x^3 - 5x^2 + 2x \geq 0$
 δ) $(1 - 2x^2)(-x + 7) \leq 0$

Γ₅ Ανισώσεις της μορφής $\frac{A}{B} > 0 (< 0)$

10. Να λυθούν οι ανισώσεις:

γ) $\frac{x^2 - 7x + 12}{x^2 - 17x + 60} > 0$ δ) $\frac{-x^2 + 5x + 6}{x^2 + x - 6} > 0$ ε) $\frac{x + 1}{7 - x} > 2$

11. Να λυθούν οι ανισώσεις:

α) $\frac{x - 1}{x + 1} > 1 + \frac{2}{1 - x}$ β) $\frac{3}{x + 1} - \frac{x - 1}{x - 4} > \frac{3}{2}$

12. Για ποιες τιμές του x συναληθεύουν οι ανισώσεις:

α) $\frac{3x + 5}{3x - 7} < 0$ β) $\frac{12x^2 + 13x - 14}{x - 2} < 0$

13. Για ποιες τιμές του x ισχύει η διπλή ανίσωση: $-2 < \frac{2x - 1}{x^2 - 3x + 2} < 1$

14. Για ποιες τιμές του x το τριώνυμο $x^2 - 14x + 50$ παίρνει τιμές μεγαλύτερες του 5 και μικρότερες του 26;

15. Ναδειχθεί ότι: $\frac{1}{3} < \frac{x^2 - x + 1}{x^2 + x + 1} < 3$ για οποιοδήποτε πραγματικό αριθμό x.

ΓΕΝΙΚΕΣ ΑΣΚΗΣΕΙΣ

1. Δίνεται το τριώνυμο $f(x) = x^2 - (2\lambda + 1)x + 2\lambda - 1$ (1), $\lambda \in \mathbb{R}$.

- i. Να αποδείξετε ότι για κάθε $\lambda \in \mathbb{R}$ το f(x) έχει πραγματικές και άνισες ρίζες.
 ii. Αν ρ_1, ρ_2 είναι οι ρίζες του f(x) να αποδείξετε ότι $4\rho_1^2 - \rho_1\rho_2 + 4\rho_2^2 > 0$ για κάθε $\lambda \in \mathbb{R}$.

2. Δίνεται η εξίσωση $x^2 - 2x + \lambda = 0$ (1) με $\lambda \in \mathbb{R}$.

- i. Να βρείτε τις τιμές του λ, ώστε η εξίσωση (1) να έχει πραγματικές ρίζες.
 ii. Αν ρ_1, ρ_2 είναι οι πραγματικές ρίζες της (1), να βρείτε τις τιμές του λ, ώστε να ισχύει η σχέση:

$$\frac{\rho_1 + 1}{\rho_2 + 1} + \frac{\rho_2 + 1}{\rho_1 + 1} \geq 0$$

3. Δίνεται το τριώνυμο $f(x) = x^2 - (\sqrt{2} - 1)x - \sqrt{2}$ (1)

- i. Να βρείτε τις ρίζες του.
 ii. Να βρείτε τα πρόσημα των αριθμών $f\left(\frac{1}{77}\right), f(-\sqrt{2}), f\sqrt[5]{2}, f\left(-\frac{\sqrt{2}}{2}\right), f\sqrt{2} + \sqrt{7}, f-\sqrt[3]{3}$.

4. Δίνεται το τριώνυμο $f(x) = \lambda x^2 - 2(\lambda - 1)x + \lambda - 3$, $\lambda \in \mathbb{R}^*$.

- i. Να βρείτε τις τιμές του $\lambda \in \mathbb{R}^*$, ώστε να είναι $f(x) < 0$ για κάθε $x \in \mathbb{R}$.
 ii. Να εξετάσετε αν υπάρχουν τιμές του $\lambda \in \mathbb{R}^*$, ώστε να είναι $f(x) > 0$ για κάθε $x \in \mathbb{R}$.